

POTESTA

Examen

Ecclesiast

BX1757

.P86

1767

c.1

1080044540

R. P. F.
FELICIS POTESTA
PANORMITANI,

ORDINIS MINORUM DE OBSERVANTIA S. P. FRANCISCI,
Lectoris Jubilati, ac iteratò Ministri Provincialis, sancti Officii Consul-
toris, & Qualificatoris, Examinatoris Synodalis, Revisoris Ordinarii,
& R. Monarchiæ Theologi

EXAMEN ECCLESIASTICUM,
TRES COMPLECTENS TOMOS,

UBI UNIVERSÆ MATERIÆ MORALES,
omnesque ferè excogitabiles casus conscientiaè solidè, & clarè resolvuntur,
cum Denunciationibus ad Monitoria Pape, & Episcoporum, ad Edicta
Inquisitorum, ac pro Confessariis sollicitantibus, Instructione Sacra
Pœnitentiaria, Propositionibus damnatis, Examine Ordinando-
rum, Prædicatorum, & Missionariorum.

ROMANORUM PONTIFICUM BULLIS,
quæ hætenus prodierunt, præfertim Benedicti XIV. Theologorum Mo-
ralium commodo additis.

IN HAC PRÆTEREA EDITIONE, QUÆ IMPENSIS REGIÆ SOCIETATIS HISPANÆ
Typographorum, Bibliopolarumque & correctæ, & excussa est, de novo accesserunt Examen
Conciliorum, & Examen Rituum, necnon Propositiones omnes damnatæ, quæ ad com-
plementum Operis deerant.

Del. D. Ben. viduel

UNIVERSITÀ AUTONOMA DE PALERMO
CAPILLA ALIQUANTUM BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
Rolle-32 MICROFILMADO 1/2/83

SUPERIORUM PER MISSU,

MATRITI: Ex Regia Typographia vulgo de la Gazeta anno MDCCLXXVII.

R. P. F.

FELICIS POTESTAS
PANORMITANA

ORDINIS MINORUM DE OBSERVANTIA S. P. FRANCISCI
Lectoris Iuliani, ac nectarió Ministris Provincialis, sancti Officii Conful-
toris, & Qualificatoris, Examinatoris Synodalis, Revisoris Ordinarij
& R. Monachis Theologis.

1757
P. 86

EXAMEN ECCLESIASTICUM

TRES COMPLECTENTOMOS

UBI UNIVERSE MATERIE MORALES
cum Dictionariis ad Montioris Raps. & Episcoporum, ad Episc.
Iulianum, ac per Gassianis solennibus, Instructionibus Sacre
Pentecostalis, Propositionibus dantur, Examine Ordinandis
vniuersitatis, & Missiariarum.

ROMANORUM PONTIFICUM BULLIS

que hactenus prodierant, peractam Benedicti XIV. Theologorum Mo-
ralium commoda additis.

IN HAC PRÆTEREA EDITIONE, OUR IMPERII RÆMÆ SOCIETATIS HISPANÆ
Typographorum, Bibliothecariorum, & exculis, de nouo accollentur Examen
Conclusionum, & Examen Rectoris, ac non Propositiones omnes dantur, que ad con-
firmationem Operis dantur.

Handwritten signature

UNIVERSITAS PANORMITANA
MICROFILMADO

SUPERIORUM PER MISSU

MATRIE: Ex Regia Typographia curio de la Carrera anno MDCCCLXXV

PRÆFATIO OMNIBUS POST MORTEM AUCTORIS EDITIONIBUS PRÆBIXA,

AD LECTOREM.

Ingemisce, pie Lector; non enim sicis oculis hujus voluminis paginas, in quibus ejus Auctoris memoria tibi obvia occurrer, transilire valebis; lacrymare quam in tanti viri funere est passa Felix Civitas infelicitatem, ac Trinaeria tota jacturam. Felix nomine; Felix moribus, Felix ingenio in aliorum utilitatem semper scribendo Feliciter laboravit, nec unquam labori defuit animus, sed defuit anima, laborum pramium, in caelis (ut pie creditur), acceptura. Quamquam enim Examine Ecclesiastico jam pridem in lucem edito, diutius elaborasset; cum tamen adhuc in dies ille qui nullum diem sine linea pratermisit, alia, quae ibi non tetigerat, multa perlegeret; multaque ipsi, successu interjecti temporis, quae resolutione indigebant, ad aures pervenissent; ne quid amplissimo operis titulo intus deesset, quod dubiam mentem in solvendo possibiles casus relinquere posset; de explenda omni tua pia curiositate sollicitus, eidem amplificando studiosius insudavit; & veluti apis ingeniosa, ex omnibus floribus, quos, nedum in Moralium, verum, & Canonistarum spatiosissimis campis reperire potuit, ut pro viribus brevitati simul, ac utilitati studiosorum confuleret, secum collegit, favumque uberiores emisit. Hinc idem Examen, jam in duo parva volumina partitum, in unum, sed novis casibus, aliisque diversis materiis maxime adductum, necnon sacris Canonibus, principisque Theologicis pinguis refertum tandem redegit, quo, modo nunc tibi denuo prodit in lucem Opus, si ea omnia de quibus in ipso agitur aspicias, breve est, sed minimis abbreviatum; imò copiosius, quae in multiplicatis, magnisque tum veterum, tum recentiorum voluminibus conscribuntur, omnia continens; in ipso enim omnes, pene excogitabiles casus practicos morales ad quamcumque materiam spectantes, nec nimis arctando, nec nimis relaxando, fideliter (ac solide) resolutos invenies; nam haud novitatis, vel brevitaris amator, sed veritatis, paleas excussit, frumentum purum elegit. Igitur gratanter accipe, quod anhelanti animo cupiebas; nec dubites ob funeris eventum, totum esse Auctoris quidquid in opere reperitur; hujus enim operis complementum fuit. Ite consummationis spiritum, & cum suam huic Examine fecisset, laudemque Deo scripsisset, postmodum in febrim incidens, ad alterius saeculi examen se disposuit, ad quod vocabatur divina Majestas. Hinc securiter opus tene, ipsi sedulo incumbere, attenteque perlege, & proculdubio universam Moralem scientiam possidebis. Vale.

PRÆFATIO ALTERA HUIUS NOVÆ
Editionis Matritensis.

TYPOGRAPHORUM, BIBLIOPOLARUMQUE REGIA SOCIETAS HISPANA
Lectori.

CUM nobis, qui in hanc Societatem à Carolo III Rege Maximo, scientiarum patrono, & Regio Nomine, & pluribus aliis beneficiis ornatam, & auctam conjunctis studiis, & opibus coivimus, nihil prius animo incederit quam Scriptores quosque Reipublicæ literarum Hispaniæ commodo emendatissimos edere; nihil non egimus in hoc Theologiæ Moralis Operè corrigendo, & amplificando. Nam doctum virum Theologiæ antea professorem consulimus, ut quid optimum factu hac in re sentiret, nobis indicaret. Cujus ex sententiâ, cum in se novæ hujus Editionis emendationem recepisset; quid ab eo & adlaboratum sit, & præstitum, paucis, bone Lector, accipe. Primum omnium, unum aliquod Auctoris nostri exemplar castigatissimum, si qua inveniri posset, omnibus vestigiis indagavit. Sed neque in Franciscanorum familia, de qua Auctor fuit, neque usquam alibi inventum est ullum, quod non esset plurimis, eisque fœditissimis, typographiæ erroribus deturpatum. Celebriores duæ hujus operis Editiones Mutinenses anni 1737. & 1745. sint exemplo, in quibus hac de causa factum est, ut quædam à sancto Inquisitionis Hispaniæ Tribunali jubentur non uno in loco expungi. Quamquam ea non erant ab Auctore nostro conscripta, sed vel adfictitia ejus ipsius qui editionem exornavit, vel culpa etiam typographorum exciderunt. Hæc summa cura in hac Editione corriguntur. Secundo, novis accessionibus Examinis Conciliorum, Examinis Rituum, recensionis variarum propositionum damnatarum, quæ ad complementum Operis decant, Appendicis Bullarum copiosissimi aliisque, quæ magis è re Theologo Morali visa sunt, illustratur. Quod nulli omnino lapsus vel præli, vel calami admissi sint, qui hanc Editionem curavit nullo id modo sibi vendicat, quis enim id effugerit? sed solum illud profiteretur, se, quantum per typographiæ properationem licuit, summo studio, & curaque contendisse ut essent quam paucissimi, quod forte quivis unus, facile intelliget, si hoc cum reliquis Auctoris hujus exemplis, quæ hætenus prodierunt, comparetur. Alia inter quæ exciderunt, hæc quæ sequuntur, Lector corriges: si plura invenias, quæ tua est prudentia, dissimulabis.

ERRATA.

PAG. 30. tom. I. n. 257. col. 1. lin. 33. ut profertur, emenda ut profertur.
Pag. 77. n. 854. col. 2. lin. 39. cupiditani, cupiditati.
Pag. 408. n. 4305. col. 1. lin. 39. obligotionibus, obligationibus.
Pag. 427. n. 4491. col. 2. lin. 30. cessat, & lex, tollat, coma.
Pag. 432. num. 4538. col. 1. lin. 15. Ordine prapostero, ordine præpostero.

Lit. P paginam, & numerum marginalem designat.

De II. Præcepto, p. 257. num. 281.	DE SACRAMENTIS.	DE PRIMO SACRAMENTO.	DE MATRIMONIO.
De III. Præcepto, p. 262. n. 292.	PARS V.	CAP. I. De Religione, p. 22. n. 202.	Cap. I. De Sponsalibus, p. 257. n. 257.
De IV. & V. Præcepto, pag. 271. n. 293.	DE SACRAMENTIS.	Cap. II. De ritibus Virginitatis Theologicis, ibid. n. 274.	Cap. II. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	PARS VI.	Cap. III. De Hæresibus Canonice, p. 44. n. 275.	Cap. III. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. IV. De sacramento, p. 23. n. 276.	Cap. IV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. V. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. V. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. VI. De peccatis, p. 28. n. 277.	Cap. VI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. VII. De sacramento virginitatis, pag. 276.	Cap. VII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. VIII. De Indulgentiis, p. 27. n. 278.	Cap. VIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. IX. De Indulgentiis, p. 27. n. 278.	Cap. IX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. X. De Bullis Cruciatis, p. 24. n. 279.	Cap. X. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XI. De Extrema Unctione, p. 23. n. 280.	Cap. XI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XII. De Extrema Unctione, p. 23. n. 280.	Cap. XII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XIII. De Hæresibus, ibid. n. 278.	Cap. XIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XIV. De Hæresibus, p. 44. n. 275.	Cap. XIV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XV. De sacramento, p. 23. n. 276.	Cap. XV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XVI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XVI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XVII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XVII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XVIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XVIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XIX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XIX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXIV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXIV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXVI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXVI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXVII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXVII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXVIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXVIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXIX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXIX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXXI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXXI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXXII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXXII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXXIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXXIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXXIV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXXIV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXXV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXXV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXXVI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXXVI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXXVII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXXVII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXXVIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXXVIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XXXIX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XXXIX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XL. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XL. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XLI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XLI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XLII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XLII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XLIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XLIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XLIV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XLIV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XLV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XLV. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XLVI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XLVI. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XLVII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XLVII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XLVIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XLVIII. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. XLIX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. XLIX. De Matrimonio secundum l. pag. 277.
	DE SACRAMENTIS.	Cap. L. De Matrimonio secundum l. pag. 277.	Cap. L. De Matrimonio secundum l. pag. 277.

I N D E X
CAPITUM TOMI PRIMI
De Examine Confessariorum.

Lit. P paginam, *N* numerum marginalem designat.

DE PARS PRIMA.
DE Regula auctuum humanorum.
Cap. I. De Conscientia Regula interna actuum humanorum, p. 7. n. 5.
Cap. II. De Legibus, & Præceptis in genere, p. 19. n. 141.

P A R S II.

De Decem Præceptis Decalogi.

DE PRIMO PRÆCEPTO.

Cap. I. De Religione, p. 32. n. 268.
Cap. II. De tribus Virtutibus Theologicis, ibid. n. 274.
Cap. III. De Horis Canonicis, p. 44. n. 422.
Cap. IV. De Sacrilegio, p. 53. n. 550.
Cap. V. De Monialibus, p. 132. n. 1388.
Cap. VI. De Reliquiis, p. 141. n. 1519.
Cap. VII. De Tentatione Dei, p. 143. n. 1536.

DE II. PRÆCEPTO.

Cap. I. De Blasphemia, ibid. n. 1538.
Cap. II. De Juramento, ibid. n. 1542.
Cap. III. De Voto, p. 163. n. 1785.

De III. Præcepto, pag. 183. n. 2019.
De IV. Præcepto, p. 185. n. 2036.
De V. Præcepto, pag. 187. n. 2072.
De VI. IX. & X. Præcepto, p. 193. n. 2138.
De VII. Præcepto, p. 206.
Cap. I. De Iustitia, & Jure, ibid. n. 2288.
Cap. II. De Contractibus, p. 212. n. 2356.
Cap. III. De Furto, p. 238. n. 2615.
De VIII. Præcepto, p. 256. n. 2782.

P A R S III.

De Quinque Præceptis Ecclesiæ.

De I. Præcepto, p. 257. n. 2789.

De II. Præcepto, p. 259. num. 2813.
De III. Præcepto, p. 268. n. 2911.
De IV. & V. Præcepto, pag. 271. n. 2937.

P A R S V.

DE SACRAMENTIS.

Cap. I. De Sacramentis in genere, p. 272. numer. 2940.
Cap. II. De Baptismo, p. 274. n. 2669.
Cap. III. De Confirmatione, p. 278. n. 2014.
Cap. IV. De Pœnitentia, p. 279. n. 3033.
Cap. V. De Ministro Sacramenti Pœnitentiæ, pag. 299. n. 3239.
Cap. VI. De peccatis, p. 348. n. 3674.
Cap. VII. De Septem vitis capitalibus, pag. 356. num. 3767.
Cap. VIII. De Indulgentiis, p. 357. n. 3784.
Cap. IX. De Jubilæo, p. 363. n. 3824.
Cap. X. De Bulla Cruciatæ, p. 264. n. 3836.
Cap. XI. De Extrema-Untione, p. 373. n. 3907.

DE MATRIMONIO.

Cap. I. De Sponsalibus, p. 374. n. 3925.
Cap. II. De Matrimonio secundum se, pag. 377. n. 3949.
Cap. III. De Consensu conditionato, pag. 378. numer. 3965.
Cap. IV. De Solemnitatibus Matrimonii, ibid. numer. 3968.
Cap. V. De Impedimentis Matrimonii, pag. 379. num. 3980.
Cap. VI. De Dispensationibus, p. 397. n. 177.
Cap. VII. De Matrimonio invalido revalidando, p. 402. n. 4244.
Cap. VIII. De Indissolubilitate Matrimonii, p. 403. n. 4249.
Cap. IX. De Impedimento actus conjugal is ex voto, pag. 404. n. 4263.
Cap. X. De Divortio, p. 405. n. 4273.

Cap.

Cap. XI. De Debito conjugali, pag. 407. numer. 4264.
Cap. XII. De Usu Matrimonii, & aliis obligationibus conjugalibus, p. 408. n. 4305.
P A R S V.
De Censuris, & Pœnis.
Cap. I. De Censuris, p. 410. n. 4323.
Cap. II. De Pœnis irregularitatis, p. 419. n. 4416.

I N D E X
CAPITUM TOMI SECUNDI
de Denunciationibus.

P A R S I.

DE Denunciationibus faciendis ad monitoria Papæ & Episcoporum.
Cap. I. De Superioribus qui possunt monitoria edere, p. 1. n. 1.
Cap. II. De illis qui ex vi monitorii denunciare tenentur, p. 41. n. 27.

P A R S II.

Cap. I. Affertur Edictum Univerf. Inquisitionis Hispaniarum, p. 27. n. 226.
Cap. II. De Virtute Edicti Inquisitionum, pag. 29. num. 239.
Cap. III. De Personis, quæ ex vi Edicti denunciare tenentur, p. 30. n. 248.
Cap. IV. De Personis, quæ denunciari debent, p. 33. num. 260.
Cap. V. De Delictis ad Sanctum Officium spectantibus, p. 37. n. 287.
Cap. VI. De Libris prohibitis, pag. 48. n. 397.
Cap. VII. De Excommunicatione Bullæ Cœnæ contra legentes, retinentes, &c. libros hæreticorum, p. 54. n. 453.
Cap. VIII. De Legentibus libros hæreticorum, p. 60. n. 502.
Cap. IX. De Retinentibus libros hæreticorum, p. 62. n. 518.
Cap. X. De Imprimentibus libros hæreticorum, p. 63. n. 538.
Cap. XI. De Defendentibus libros hæreticorum, p. 64. n. 543.
Cap. XII. De Libris prohibitis comburendis, aut expurgandis, p. 65. n. 553.

P A R S III.

De Denunciationibus faciendis pro Confessariis sollicitantibus.
Cap. I. De Bullis, & Decretis, circa onus denunciandi Confessarios sollicitantes, pag. 66. n. 572.
Cap. II. De Prima clausula: *Omnes, & singuli Sacerdotes*, p. 67. n. 565.
Cap. III. De secunda clausula: *Personas quacunque illa sint*, p. 69. n. 585.
Cap. IV. De tertia clausula: *Ad inhonestam, ib. n. 586.*
Cap. V. De quarta clausula: *Sive inter se, sive cum aliis quomodolibet perpetrando*, ibid. n. 590.
Cap. VI. De quinta clausula: *In actu sacramentalis Confessionis, sive ante, vel post immediate*, ib. n. 991.
Cap. VII. De sexta clausula: *Stu occasione, vel prætenu Confessionis hujusmodi, etiam ipsa Confessione non secuta*, p. 72. n. 598.
Cap. VIII. De septima clausula: *Sive extra occasi-nem Confessionis in Confessionario*, p. 74. n. 611.
Cap. IX. De octava clausula: *Aut in loco quocunque, ubi Confessiones Sacramentales audiuntur, &c.* p. 75. n. 615.
Cap. X. De nona clausula: *Solicitare, vel provocare tentaverint*, p. 77. n. 635.
Cap. XI. De decima clausula: *Aut cum eis illicitor, & inhonestos sermones, sive tractatus habuerint*, p. 78. n. 639.
Cap. XII. De undecima clausula: *Mandantes omnibus Confessariis, ut suos penitentes moneant de obligatione denunciandi, &c.* p. 83. n. 678.
Cap. XIII. De duodecima clausula: *Quod si hoc Officium prætermiserint, &c.* p. 89. n. 734.
Cap. XIV. De qualitate delicti sollicitationis, p. 90. n. 738.

OT

IN

I N D E X

CAPITUM TOMI TERTII,

de Examine Ordinandorum, Prædicatorum, & Missionariorum.

PARS I.

Examen Ordinandorum.

CAP. I. De Sacramento Ordinis, pag. 91. numer. 1.

Cap. II. De Sacrosancto Sacrificio Missæ, pag. 106. n. 187.

PARS II.

Examen Prædicatorum.

Cap. I. De Causâ efficiente Sacræ Concionis, p. 129. n. 384.

Cap. II. De Causâ finali, ibid. n. 386.

Cap. III. De Causâ materiali, ibid. n. 387.

Cap. IV. De Causâ formali, p. 134. n. 414.

PARS III.

Examen Missionariorum, p. 139. n. 436.

PARS IV.

Examen Conciliorum.

Cap. I. Notitiæ præliminares, p. 142.

Cap. II. Quæstiones.

QUÆSTIO I.

Quænam sint Concilia Generalia approbata, p. 144.

II. Quænam sint Concilia Generalia reprobata, p. 144.

III. Quænam sint Concilia partim approbata, & partim reprobata, pag. 145.

IV. Quænam sint Concilia dubia, p. 145.

V. Quid præcipue sit notandum circa Concilia universalia ante Tridentinum celebrata.

Cap. III. Notitiæ peculiare de sacrosancta Tridentina Synodo per Alphabetum exactissimum ordinata, p. 150. ad 180.

PARS V.

Examen Rituum.

Cap. I. Præcipua Decreta Sacræ Congregationis Rituum alphabetice digesta, p. 181. ad 193.

Appendix variarum Propositionum ab aliquibus Summis Pontificibus damnatarum, p. 193. ad 208.

Appendix Quæstionum thesium à Clem. XI. damnatarum cura brevi cura impugnatione, p. 20. 216.

TOMUS PRIMUS,

EXAMEN CONFESSARIORUM,

COMPLECTENS,

CONSCIENTIAM, LEGES, INSTRUCTIONEM S. POENITENTIARIE,
Præcepta Decalogi, Ecclesiæ Sacramenta, Censuras, Pœnas, in quibus plura
de Monialibus, & Propositiones ab Alexandro VII. Innocentio XI.
& Alexandro VIII. damnatas.

*QUÆ PRIUS HIC (TAM QUAM TOTIUS OPERIS SPECULUM
ad labes delendas) afferuntur. Deinde in propriis locis trium Tomorum rejectæ citantur.
Quorum locorum Indicem habes in fine Tomi Tertii.*

1. PROPOSITIONES 45. AB ALEX. VII. damnata.

Feria v. die 24. Septembris 1665.

In Congr. Gener. S. Rom. & Univ. Inquisit. habita in Palatio Apost. Montis Quirinalis, coram SS. D. N. Alexandro Divina Providentia Papa VII. &c.

Sanctissimus D. N. audivit, non sine magno animi sui motu, complures opiniones Christiana Disciplina relaxatas, & animarum perniciem insistentes, partim antiquatas iterum suscitari, partim noviter prodire: & summam illam luxuriantium ingeniorum licentiam in dies magis excrevere, per quam in rebus ad conscientiam pertinentibus modus opinandi irrepfit, alienum omnino ab Evangelica simplicitate, Sanctorumque Patrum doctrina, & quem si pro verâ regula fideles in praxi sequerentur, ingenus eraptura esset Christiane vite corruptela. Quare, ne ullo unquam tempore viam salutis, quam suprema veritas Deus, cujus verba in æternum permanent, arctam esse desiniret, in animarum perniciem dilatareretur, seu verius perverti contingeret, idem Sanctiss. D. N. ut oves sibi creditas ab eiusmodi spatiose, lætæque, per quam tur ad perditionem, via, pro pastorali sollicitudine in veritatem semitam evocaret, earundem opinionum examen pluribus in Sacra Theologia Magistris, & deinde Eminentiss. & Reverendiss. DD. Cardinalibus, contra hereticam pravitatem Gener. Inquisit. serio commisit: Qui tantum negotium strenue aggressi, eisque sedulo incumbentes, &

maturo discussis usque ad hanc diem infrascriptis propositionibus, super unaquaque ipsarum suffragia Sanctitati sue sigillatim exposuerunt.

1. Homo nullo unquam vitæ suæ tempore tenetur elicere actum fidei, spei, & charitatis, ex vi præceptorum divinatorum ad eas virtutes pertinentium.
2. Vir equestris ad duellum provocatus potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat.
3. Sententia asserens, Bullam Cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & ad non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1629. 18. Junii in Consistorio Sac. Congr. Eminentiss. Card. visa, & tolerata est.
4. Prælati Regulares possunt in foro conscientie absolvere quoscumque sæculares ab hæresi occulta, & ab excommunicatione propter eam incursum.
5. Quamvis evidenter tibi constet Petrum esse hæreticum, non teneris denunciare, si probare non possis.
6. Confessarius, qui in Sacramentali confessione tribuit Poenitentiam chartam, postea legendam, in qua ad venerem incitatur, non censetur sollicitus in Confessione; ac proinde non est denunciandus.
7. Modus evadendi obligationem denunciandæ sollicitationis est: Si sollicitus confiteatur cum soli-

citante, hic potest ipsum absolvere absque onere denuntiandi.

8. Duplicationem stipendii potest Sacerdos pro eadem Missa licite accipere, applicando petenti pariter etiam specialissimam fructus ipsimet celebranti correspondentem: idque post Decretum Urbani VIII.

9. Post Decretum Urbani, potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur, per alium satisfacere, collato illi minore stipendio, alia parte stipendii sibi retenta.

10. Non est contra iustitiam pro pluribus sacrificiis stipendium accipere, & sacrificium unum offerre: Neque etiam est contra fidelitatem, etiam si promittam promissionem etiam juramento firmata, danti stipendium, quod pro nullo alio offeram.

11. Peccata in confessione omissa, seu oblita, ob instans periculum vitæ, aut ob aliam causam, non tenentur in sequenti Confessione exprimere.

12. Mendicantes possunt absolvere à casibus Episcopis reservatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate.

13. Satisfacit præcepto annuæ Confessionis, qui confitetur Regulari Episcopo præsentato, sed ab eo iniuste reprobato.

14. Qui facit Confessionem voluntarie nullam, satisfacit præcepto Ecclesiæ.

15. Pœnitens propria auctoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius pœnitentiam adimpleat.

16. Qui beneficium curatum habent, possunt sibi eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario.

17. Est licitum Religioso, vel Clerico calumniam graviam criminare de se, vel de sua Religione spargere minantem, occidere, quando alius modus defendendi non suppetit, uti suppetere non videtur, si calumniator sit paratus, vel ipsi Religioso, vel ejus Religioni publicè, & coram gravissimis Viris prædicta impingere, nisi occidatur.

18. Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam Judicem, à quo iniqua certò imminet sententia, si alia via non potest innocens damnum evitare.

19. Non peccat Maritus, occidens propria auctoritate Uxorem, in adulterio deprehensam.

20. Restitutio à Pio V. imposta Beneficiatis non recitantis, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam Judicis, eò quod sit pœna.

21. Habens Capellaniam collatam, aut quodvis aliud Beneficium Ecclesiasticum, si studio litterarum vacet, satisfacit suæ obligationi, si Officium per alium recitet.

22. Non est contra iustitiam Beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator conferens illa beneficia Ecclesiastica, pecunia interveniente, non exigit illam pro collatione Beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur.

23. Frangens jejunium Ecclesiæ, ad quod tenetur, non peccat mortaliter, nisi ex contemptu, vel nobedientia hoc facit, puta, quia non vult se subicere præcepto.

24. Mollities, sodomia, & bestialitas sunt peccata ejusdem speciei infima, ideoque sufficit dicere in confessione, se procurasse pollutionem.

25. Qui habuit copulam cum soluta, satisfacit confessionis præcepto, dicens: commisi cum soluta grave peccatum contra castitatem, non explicando copulam.

26. Quando litigantes habent pro se opiniones æquè probabiles, potest Judex pecuniam accipere, pro ferenda sententia in favorem unius præ alio.

27. Si liber sit alicujus junioris, & moderni, debet opinio ceteri probabilis, dum non constet, rejectam esse à Sede Apostolica tamquam improbabilem.

28. Populus non peccat, etiam si absque ulla causa non recipiat legem à Principe promulgatam.

Quibus peractis, dum similia Propositionum examini cura, & studium impenditur; interea idem Sanctissimus mature considerata statuit, & decrevit prædictas Propositiones, & unamquamque ipsarum, ut minimum, tanquam scandalosam, esse damnandas & prohibendas, sicut eas damnat, ac prohibet: Ita ut quicumque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputaverit, nisi forsitan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem, à qua non possit, (præterquam in articulo mortis) ab alio quacumque, etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifici, absolvi.

Insuper districte in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christi fidelibus cujuscumque conditionis, dignitatis, ac status, etiam speciali, & specialissima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum, ad praxim deducant.

Jo: Lupus S. Rom. & Univ. Inquis. Notar. &c.
Loco ✕ Sigilli.

Premissum Decretum fuit publicatum 2. Octobris 1665,

Feria v. die 18. Martii 1666.

In Congr. Gener. S. Rom. & Univ. Inquis. habita in Palatio Apostol. Montis Quirinalis coram SS. D. N. Alex. Divin. Prov. Pap. VII. &c.

Sanctissimus D. N. Post latum Decretum die 24. Septembris proxime elapsi, quo viginti octo Propositiones damnate fuerunt; examinatis sedulo, & accurate usque ad hanc diem infra scriptis aliis, quadragesimum quintum numerum implevitibus per plures in Sacra Theologia Magistros, ac per Eminentissimos, & Reverendissimos DD. Cardinales adversus hereticam pravitatem Generales Inquisitores, eorum suffragia sigillatim super unamquamque ipsarum audivit.

Propositio 29. In die jejunii, qui sapius modicum quid comedit, etiam notabilem quantitatem in sine comederit, non frangit jejunium.

Om-

30. Omnes officiales, qui in Republica corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejunii, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum jejunio.

31. Excusantur absolutè à præcepto jejunii omnes illi, qui iter agunt, equitando, utcumque iter agant, etiam si iter necessarium non sit, & etiam si iter unus diei consistat.

32. Non est evidens, quod consuetudo non comedendi ova, & lactinia in Quadragesima obliget.

33. Restitutio fructuum, ob omissionem horarum, suppleri potest per quascumque elemosynas, quas antea Beneficiarius de fructibus sui beneficii fecerit.

34. In die Palmarum recitans officium Paschale, satisfacit præcepto.

35. Unico officio potest qui satisfacere duplici præcepto pro die præsentis, & crastino.

36. Regulares possunt in foro conscientie uti privilegiis suis, quæ sunt expressè revocata per Concilium Tridentinum.

37. Indulgentiæ concessæ Regularibus, & revocatæ à Paulo Quinto, hodie sunt revalidatæ.

38. Mandatum Tridentini factum Sacerdoti, sacrificium ex necessitate cum peccato mortali, confitendi quamprimum, est consilium, non præceptum.

39. Illa particula quamprimum intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur.

40. Est probabilis opinio, quæ dicit, esse tantum veniale oculum habitum ob delectationem carnalem, & insensibilem, quæ ex oculo oritur, secluso periculo consensu ulterioris, & pollutionis.

41. Non est obligandum concubinarius ad ejiciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarii, vulgo, regalo, dum deficient illa, nimis ægrè ageret vitam, & alix epulæ tædio magno concubinarium afficerent; & alia famula nimis difficultè inveniatur.

42. Licetum est mutuantem, aliquid ultra sortem exigere, si se obliget ad non repetendam sortem, usque ad certum tempus.

43. Annuum legatum pro anima relictum, non durat plus quam per decem annos.

44. Quoad forum conscientie, Reo correcto, ejulque contumacia cessante, cessat sententia.

45. Libri prohibiti, donec expurgentur, possunt retineri, usquedum, adhibita diligentia, corrigantur.

Quibus mature pensatis, idem Sanctissimus statuit, ac decrevit, prædictas Propositiones, & unamquamque ipsarum, ut minimum, tanquam scandalosam, esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, ac prohibet. Ita ut quicumque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputaverit, publicè, aut privatim, tractaverit, nisi forsitan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem, à qua non possit, (præterquam in articulo mortis) ab alio,

quacumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice, absolvi.

Insuper districte in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christi fidelibus cujuscumque conditionis, dignitatis, ac status, etiam speciali, & specialissima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Jo: Lupus S. Rom. & Univ. Inquis. Notar. &c.
Loco ✕ Sigilli.

Premissum Decretum fuit publicatum 13. Martii 1666.

2. PROPOSITIONES 65, AB INNOC. XI. damnatæ.

Feria v. die 2 Martii 1679.

In Congr. S. Rom. & Univ. Inquis. habita in Palatio Apost. Vaticano coram SS. D. N. Innoc. Divina Providentia Papa XI. &c.

Sanctissimus D. N. Innocentius Papa XI. prædictis ovium sibi à Deo creditarum saluti sedulo incumbens, & salubre opus in segregandis noxiis doctrinarum passivis ab innoxiiis à fel. record. Alexandro VII. Prædecessore suo inchoatum, prosequi volens, plurimas propositiones partim ex diversis, vel libris, vel thesibus, seu scriptis excerptas, & partim noviter adinventas, Theologorum plurimum examini, & deinde Eminentissimis, & Reverendissimis Dominis Cardinalibus contra hereticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus subjecit. Quibus propositionibus sedulo, & accurate sepius discussis eorundem Eminentissimorum Cardinalium, & Theologorum votis per Sanctitatem suam auditis; idem Sanctissimus D. N. re postea mature considerata, statuit, & decrevit prout sequentes propositiones, & unamquamque ipsarum, sicut jacent, ut minimum tanquam scandalosam, & in praxi perniciosam, esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, & prohibet. Non intendens tamen Sanctitatis Sux, per hoc Decretum, alias propositiones in ipso non expressas, & Sanctitati Sux quomodolibet, & quacumque parte exhibitas, vel exhibendas ullatenus approbare.

1. Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id veteri lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc sententia probabiliter tantum utendum non est in collatione Baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis.

2. Probabiliter existimo, judicem posse judicare juxta opinionem, etiam minus probabilem.

3. Generatim dum probabilitate, sive intrinseca, sive extrinseca quantumvis tenui, modo à probabilitatis finibus non exeat, consisti aliquid agimus, semper prudenter agimus.

4. Ab infidelitate excusabitur Infidelis, non credens, ductus opinione minus probabilis.

5. An peccet moraliter, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret, condemnare non audeamus.

6. Probabile est, ne singulari quidem rigorese

quinquenniis, per se obligare præceptum charitatis erga Deum.

7. Tunc solum obligat, quando tenemur iustificari, & non habemus aliam viam, qua iustificari possumus.

8. Comedere, & bibere usque ad satietatem, ob solam voluptatem, non est peccatum, modo non obstitit valetudini, quia licet potest appetitus naturalis suis actibus frui.

9. Opus conjugii ob solam voluptatem exercitum omni penitus caret culpa, ac defectu veniali.

10. Non tenemur proximum diligere actu interno, & formali.

11. Præcepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.

12. Vix in Secularibus invenies, etiam in Regibus superfluum statui; et ita vix aliquis tenetur ad eleemosynam, quando tenetur tantum ex superfluo statui.

13. Si cum debita moderatione facias, potes absque peccato mortali de vita alicujus triftari, & de illius morte naturali gaudere, illam inefficaci affectu petere, & desiderare; non quidem ex displicentia personæ, sed ob aliquod temporale emolumentum.

14. Licetum est absolute desiderio cupere mortem Patris, non quidem ut malum Patris, sed ut bonum cupientis, quia, nimirum ei obvoluta est pinguis hæreditas.

15. Licetum est filio gaudere de parricidio Parentis à se in ebrietate perpetrato propter ingentes divitias inde ex hæreditate consecutas.

16. Fides non confertur cadere sub præceptum speciale, & secundum se.

17. Satis est, actum fidei semel in vita elicere.

18. Si à potestate publica quis interrogetur, fidem ingenue confiteri, ut Deo, & fidei gloriosum consulo, tacere, ut peccaminosum per se non damno.

19. Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei in seipso sit magis firmus, quam mereatur pondus rationum ad assensum impellentium.

20. Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habebat supernaturalem.

21. Assensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem stat cum noticia solum probabili revelationis; immò cum formidine, qua quis formidet, ne non sit locutus Deus.

22. Non nisi fides unius Dei necessaria videtur necessitate mediæ, non autem explicita remuneratoris.

23. Fides late dicta ex testimonio creaturæ, similive motivo, ad justificationem sufficit.

24. Vocare Deum in testem mendacii levis, non est tanta irreverentia, propter quam velit, aut possit damnare hominem.

25. Cum causa, licetum est jurare sine animo jurandi, sive res sit levis, sive gravis.

26. Si quis, vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propria sponte, sive recreationis

causa, sive quocumque alio sine jure, se non fecisse aliquid, quod revera fecit, intelligendum intra se aliquid aliud, vel quodvis aliud additum verum, revera non tenetur, nec est perjurus.

27. Causa justa utendi his amphibologiis est, quoties id necessarium, aut utile est ad salutem corporis, honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis actum, ita ut veritatis occultatio confiteatur tunc expediens, & studiosa.

28. Qui mediante commendatione, vel munere ad Magistratum, vel Officium publicum promotus est, poterit cum restrictione mentali prestare juramentum, quod de mandato Regis à similibus solet exigi, non habito respectu ad intentionem exigentis, quia non tenetur fateri crimen occultum.

29. Urgens metus gravis est causa justa Sacramentorum administrationem simulandi.

30. Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniæ inferre, si aliter hæc ignominia vitari nequit, idem quoque dicendum, si quis impingat aliam, vel fuste percutiat, & post impactam aliam, vel ictum sustulit fugiat.

31. Regulariter occidere possum furem pro conservatione unitus aurei.

32. Non solum licetum est defendere defensione occisiva, quæ actu possidemus, sed etiam ad quæ jus inchoatum habemus, & quæ nos possessuros speramus.

33. Licetum est tam hæredi, quam legatario contra injuste impediendum, ne vel hæreditas adeatur, vel legata solvantur, se taliter defendere, sicut, & jus habenti in Cathedrali, vel Præbendam contra eorum possessionem injuste impediendum.

34. Licet procurare abortum ante animationem factus, ne puella deprehensa gravida occidatur, aut infametur.

35. Videtur probabile, omnem factum, quamdiu in utero est, carere anima rationali, & tunc primum incipere eam habere, cum paritur, ac consuetudine dicendum erit, in nullo abortu homicidium committi.

36. Permissum est furari, non solum in extrema necessitate, sed etiam in gravi.

37. Famuli, & famulæ domesticæ possunt occulte heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt.

38. Non tenetur quis sub pœna peccati mortalis restituere, quod ablatum est per pauca furta, quantumcumque sit magna summa totalis.

39. Qui alium mover, aut inducit ad inferendum grave damnum tertio, non tenetur ad restitutionem istius damni illari.

40. Contractus Mohatra licitus est, etiam respectu ejusdem personæ, & cum contractu retrovenditionis prævis initio, cum intentione lucri.

41. Cum numerata pecunia pretiosior sit numera-

anda, & nullus sit, qui non majoris faciat pecuniam præsentem, quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem à mutuario exigere, & eo titulo ab usura excusari.

42. Usura non est, dum ultra sortem aliquid exigitur, tamquam ex benevolentia, & gratitudine debitum, sed solum, si exigatur tamquam ex justitia debitum.

43. Quid non nisi veniale sit detrahentis auctoritatem magnam, sibi noxiam falso crimine elidere?

44. Probabile est non peccare mortaliter, qui imponit falsum crimen alicui, ut suam justitiam, & honorem defendat. Et si hoc non sit probabile, vix ulla erit opinio probabilis in Theologia.

45. Dare temporale pro spirituali non est simonia, quando temporale non datur tamquam premium, sed dumtaxat, tamquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale, vel etiam quando temporale sit solum gratuita compensatio pro spirituali, aut è contra.

46. Et id quoque locum habet, etiam si temporale sit principale motivum dandi spirituale; immò etiam si sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud plurimum aestimetur, quam res spiritualis.

47. Cum dixit Concilium Tridentinum eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui, nisi quos digniores, & Ecclesie magis utiles, ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent; Concilium, vel primò videtur per hoc digniores non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo pro positivo, vel secundò, locutione minus propria ponit digniores, ut excludat indignos, non verò dignos; vel tandem, loquitur tertio, quando fit concursus.

48. Tam clarum videtur, fornicationem secundum se nullam involvere malitiam, & solum esse malam, quia interdicta, ut contrarium omnino rationi dissonum videatur.

49. Mollities jure naturæ prohibita non est: Unde si Deus eam non interdixisset, sæpè esset bona, & aliquando obligatoria sub mortali.

50. Copula cum conjugata, consentiente marito, non est adulterium; adeoque sufficit in confessione dicere, se esse fornicatum.

51. Famulus, qui submissis humeris scienter adjuvat herum suum ascendere per fenestras ad stuprandum virginem, & multoties eidem subservit deserendo scalam, aperiendo januam, aut quid simile cooperando, non peccat mortaliter, si id faciat metu notabilis detrimendi, puta, ne à Domino male tractetur, ne torvis oculis aspiciatur, ne domo expellatur.

52. Præceptum servandi festa non obligat sub mortali, sepositum scandalo, si ablit contemptus.

53. Satisfacit præcepto Ecclesie de audiendo Sacro, qui duas ejus partes, immò quatuor simul à diversis celebrantibus audit.

54. Qui non potest recitare Matutinum, & Lau-

des, potest autem reliquas Horas, ad nihil tenetur, quia major pars trahit ad se minorem.

55. Præcepto Communionis annuæ satisficit per sacrilegum Corporis Domini manducationem.

56. Frequens Confessio, & Communio, etiam in his, qui gentiliter vivunt, est nota prædestinationis.

57. Probabile est, sufficere attritionem naturalem, modo honestam.

58. Non tenemur Confessario interroganti fateri peccati alicujus consuetudinem.

59. Licet sacramentaliter absolvere dimidiatè tantum confessos, ratione magni concursus Pœnitentium, qualis v. gr. potest contingere in die magnæ alicujus Festivitatibus, aut Indulgentiarum.

60. Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra Legem Dei, Naturæ, aut Ecclesie, etiam emendationis spes nulla appareat; nec est neganda, nec differenda absolutio; dommodo ore proferat, se dolere, & proponere emendationem.

61. Potest aliquando absolvi, qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quinimò directè, & ex proposito quarrit, aut ei se ingerit.

62. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrit.

63. Licetum est querere directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali, nostro, vel proximi.

64. Absolutionis capax est homo quantumvis labore ignorantia Mysteriorum Fidei, & etiam si per negligentiam, etiam culpabilem, nesciat Mysterium Sanctissimæ Trinitatis, & Incarnationis Domini Nostri Jesu Christi.

65. Sufficit illa Mysteria semel credidisse.

Quicumque autem cujusvis conditionis, status, & dignitatis, illas, vel illarum aliquam, conjunctim, vel divisim defendit, vel ediderit, vel de eis disputative publice, aut privatim tractaverit, vel predicaverit, nisi forsitan impugando, ipso facto incidat in excommunicationem lata sententia, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente, nisi, à pro tempore existente Romano Pontifice, absolvi.

Insuper districtè in virtute sanctæ obedientie, & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christi fidelibus, cujuscumque conditionis, dignitatis, & status, etiam specialis, & specialissima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad præxim deducant.

Tandem, ut ab injurijs contentionibus Doctores, sed Scholastici, aut alii quicumque imposterum se abstineant, & ut paci, & charitati consulatur; idem Sanctissimus in virtute sanctæ obedientie, eis præcepit, ut tam in libris imprimendis, ac manuscriptis, quam in Theibus, Dispensationibus, ac Predicationibus caveant ab omni censura, & nota, necnon à quibuscumque convitiis contra eas propositiones, quæ adhuc inter Catholicos hinc inde controversantur.

sur donec à Sancta Sede recognita super iisdem propositionibus iudicium proferant.

Franciscus Ricardus S. Rom. & Univerf. Inquis. Not.

Loco ✕ Sigilli.

Pramissum Decretum fuit publicatum 4 Martii 1679.

3. PROPOSITIONES DUÆ DE PECCATO Philosophico ab Alex. VIII. damnatae.

Feria v. die 21 Augusti 1690.

In Congr. Gener. S. Rom. & Univ. Inquis. habita in Palatio Apost. Montis Quirinalis coram SS. D. N. Alexandro Divina Providentia Papa VIII. &c.

Sanctissimus D. N. Alexander Papa VIII. non sine magno animi sui more adivit duas Theses, seu Propositiones, unam demò, & in majore Fidelium perniciem suscitari, alteram de novo erumpere; & cum sui Pastoralis Officii munus sit Oves sibi creditas à noxiis pascuis avertere, & ad salutaria examina dirigere, dictarum Thesium, sive Propositionum examen pluribus in Sacra Theologia Magistris, & deinde Eminentissimis, & Reverendissimis DD. Cardinalibus contra Hæreticam pravitatem Generalit. Inquisitoribus sedulo commissis, qui pluries, re maturè discussa, infra scriptis Thesium, seu Propositionibus super unaque ipsarum sua suffragia Sanctitati Suae sigillatim exposuerunt.

1. Bonitas objectiva consistit in convenientia objecti cum natura rationali: formalis verò in conformitate actus cum regula morum. Ad hoc sufficit, ut actus moralis tendat in finem ultimum interpretativè. Hunc homo non tenetur amare, neque in principio, neque in decursu vitæ moralis.

2. Peccatum philosophicum, seu morale est actus humanus disconveniens naturæ rationali, & rectæ rationi. Theologicum verò, & mortale est transgressio libera Divinæ legis. Philosophicum, quantumvis grave in illo, qui vel Deum ignorat, vel de Deo actu non cogitat, est grave peccatum, sed non est offensa Dei, neque peccatum mortale dissolvens amicitiam Dei, neque æterna poena dignum.

Quibus peractis, Sanctissimus, omnibus plene, & maturè consideratis, primam Thesem, seu Propositionem declaravit hæreticam, & uti talem damnandam, & prohibendam esse sicuti damnat, & prohibet sub Censuris, & penis contra Hæreticos, & eorum fautores in iure expressis. Secundam Thesem, seu Propositionem declaravit scandalosam, temerariam, piarum aurium offensivam, & erroneam, & uti talem damnandam, & prohibendam esse, sicuti damnat, & prohibet, ita ut, quicumque illam docuerit, defendit, ediderit, aut de ea etiam disputaverit publicè, seu privatim tractaverit, nisi forsitan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem, à qua non possit (preterquam in articulo mortis) ab alio quacumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice absolvi. Insuper districte in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christi fidelibus cujuscumque conditionis, Dignitatis, ac Status, etiam

speciali, & specialissima nota dignis, ne prædictam Thesem, seu Propositionem, ad proximum deducant.

Loco ✕ Sigilli.

Alexander Sponus S. Rom. & Univerf. Inquis. Not.

Pramissum Decretum fuit publicatum 24 Augusti 1690.

4. PROPOSITIONES 31 AB ALEX. VIII. damnatae.

Feria v. die 7 Decem. 1690.

In Congr. Gener. S. R. & Univ. Inquis. habita in Palatio Apostol. Montis Quirinalis coram SS. D. N. Alexandro Divina Providentia Papa VIII. &c.

Sanctissimus D. N. Alexander Divina Providentia Papa VIII. prædictus: Pro Pastoralis cura Ovium à Christo Domino, sibi commissa de earum salute sollicitus, ut inoffenso gradu per rectas semitas possint incedere, & pascua nimium perniciosa in pravæ doctrinæ exhibitæ vitæ, unius supra triginta Propositionum examen pluribus in Sacra Theologia Magistris, & deinde Eminentissimis, ac Reverendissimis DD. Cardinalibus contra Hæreticam pravitatem Generalit. Inquisitoribus commissis, qui tantum negotium diligenter aggressi, eique sedulo, ac pluries incumbentes super unaqueque ipsarum sua suffragia Sanctitati Suae sigillatim dedulerunt.

1. In statu naturæ lapsæ ad peccatum formale, & demeritum sufficit illa libertas, qua voluntarium, ac liberum fuit in causa sua peccato originali, & libertate Adami peccantis.

2. Tametsi detur ignorantia invincibilis juris naturæ, hæc in statu naturæ lapsæ operantem ex ipsa, non excusat à peccato formali.

3. Non licet sequi opinionem, vel inter probabiles probabilissimam.

4. Dedit semetipsum pro nobis oblationem Deo, non pro solis Electis, sed pro omnibus, & solis Fidelibus.

5. Pagani, Judæi, Hæretici, alique hujus generis nullum omnino accipiunt à Jesu-Christo influxum, adeoque hinc rectè inferes, in illis esse voluntatem nudam, & inermem, sine omni gratia sufficienti.

6. Gratia sufficiens status nostro, non tam utilis, quam perniciosa est, sic ut proinde merito possimus petere, à gratia sufficienti Libera nos Domine.

7. Omnis humana actio deliberata, est Dei dilectio, vel mundi: si Dei, Caritas Patris est, si mundi, concupiscentia carnis, hoc est, mala est.

8. Necessè est infidelem in omni opere peccare.

9. Re vera peccat, qui odio habet peccatum mere ob ejus turpitudinem, & disconvenientiam cum natura rationali, sine ullo ad Deum offensum respectu.

10. Intentio, qua quis detestatur malum, & prosequitur bonum, merè ut celestem obtineat gloriam, non est recta, nec Deo placens.

11. Omne, quod non est ex Fide Christiana supernaturali, quæ per dilectionem operatur, peccatum est.

Quan-

12. Quando in magnis peccatoribus deficit omnis amor, deficit etiam Fides, & etiam si videantur credere, non est Fides Divina, sed humana.

13. Quisquis etiam æternæ mercedis intuitu Deo famulatur, charitate si caruerit, vitio non caret, quoties intuitu licet beatitudinis operatur.

14. Timor gehennæ non est supernaturalis.

15. Attritio, quæ gehennæ, & pœnarum metu concipitur, sine dilectione benevolentiæ Dei propter se, non est bonus motus, ac supernaturalis.

16. Ordinem præmittendi satisfactionem absolutioni, induxit, non politia, aut institutio Ecclesiæ, sed ipsa Christi lex, & præscriptio natura rei id ipsum quodammodo dicente.

17. Per illam proximum mox absolvendi, ordo penitentia est inversus.

18. Consuetudo moderna quæ administrationem Sacramenti Penitentia, etiam si emul pluri-morum hominum sustentet auctoritas, & multi temporis diuturnitas confirmet, nihilominus ab Ecclesia non habetur pro usu, sed abusu.

19. Homo debet agere tota vita penitentiam pro peccato originali.

20. Confessiones apud Religiosos factæ, pleræque, vel sacrilegæ sunt, vel invalidæ.

21. Parochianus potest suspicari de Mendicantibus, qui elemosinis communibus vivunt, de imponenda nimis levi, & incongrua penitentia, seu satisfactioe ob questum, seu lucrum subsidii temporalis.

22. Sacrilegi sunt judicandi, qui jus ad Communionem percipiendam præterdunt, antequam condignam de delictis suis penitentiam egerint.

23. Similiter arceudi sunt à Sacra Communionem, quibus nondum inest amor Dei purissimus, & omnium mixtionis exers.

24. Oblatio in Templo, quæ fiebat à B. M. V. in die Purificationis suæ per duos pullos Columbarum, unum in holocaustum, & alterum pro peccatis, sufficienter testatur, quod indiguerit purificatione, & quod filius, qui offerrebat, etiam macula Matris maculatus esset, secundum verba legis.

25. Dei Patris fedentis Simulacrum nefas est Christiano in Templo collocare.

26. Laus, quæ defertur Mariæ, ut Mariæ, vana est.

27. Valuit aliquando Baptismus sub hæc forma collatus: In nomine Patris, &c. prætermisissis illis: Ego te baptizo.

28. Valet Baptismus collatus à Ministro, qui omnem ritum externum, formamque baptizandi observat, intus verò in corde suo apud se resolvit: Non intendo facere, quod facit Ecclesia.

29. Futilis, & toties convulsa est assertio de Pontificis Romani supra Concilium OEcumenicum auctoritate, atque in fidei questionibus decernendis infallibilitate.

30. Ubi quis invenerit doctrinam in Augustino clarè fundatam, illam absolute potest tenere, & docere, non respiciendo ad ullam Pontificis Bullam.

31. Bulla Urbani VIII: In eminenti, est subreptitia.

Quibus maturè consideratis idem Sanctissimus statuit, & decrevit 31. supradictas Propositiones tanquam temerarias, scandalosas, male sonantes, injurias, Hæresi proximas, Hæresim sapientes, erroneas, Schismaticas, & Hæreticas respectivè, esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, & prohibet, ita ut quicumque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defendit, ediderit, aut de eis etiam disputaverit publicè, aut privatim tractaverit, nisi forsitan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem, à qua non possit (preterquam in articulo mortis) ab alio quacumque etiam Dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice, absolvi.

Insuper districte in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christi fidelibus, cujuscumque conditionis, Dignitatis, & Status, etiam speciali, & specialissima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad proximum deducant.

Non intendit tamen Sanctitas Sua per hoc Decretum alias Propositiones in majori numero ultra supradictas 31. jam exhibitas, & in hoc Decreto non expressas approbare.

Alexander Sponus S. Roman. & Univerf. Inquis. Not.

Loco ✕ Sigilli.

Pramissum Decretum fuit publicatum 20. Decembris 1690.

PARS PRIMA.

DE REGULA ACTUUM HUMANORUM.

CAPUT PRIMUM.

DE CONSCIENTIA, REGULA INTERNA ACTUUM HUMANORUM.

5. **C**onscientia est dictamen, seu iudicium rationis, quo quis judicat aliquid hic, & nunc esse licitum, vel illicitum, ac proinde hic, & nunc agendum, vel omitendum, ex præcepto, vel consilio.

A synderesi differt, quia synderesis judicat de principis moralibus universalibus; conscientia verò de conclusionibus particularibus ex illis deductis.

Intellectus enim noster præcticas actiones nostras